

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 8CoCsp/51/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8519200058
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 04. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Fil'akovský
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8519200058.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Fil'akovského a sudcov JUDr. Branislava Brezu a JUDr. Anny Kovaľovej v spore žalobcu Prima banka Slovensko, a.s., so sídlom Hodžova 11, 010 11 Žilina, IČO: 31 575 951, proti žalovanému: E. U., nar. XX.X.XXXX, bytom H. XXX, XXX XX H., o zaplatenie 9634,20 eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Stará Ľubovňa č.k. 6Csp/3/2019-77 zo dňa 25. novembra 2019, takto jednohlasne

r o z h o d o l :

Potvrdzuje rozsudok vo výroku, ktorým súd žalobu v prevyšujúcej časti zamietol s výnimkou výroku, ktorým bola žaloba v časti uplatneného zmluvného úroku vo výške 5,9 % ročne zo sumy 9634,20 eur od 11.12.2018 do zaplatenia zamietnutá.

Mení rozsudok vo výroku, ktorým bola žaloba v časti uplatneného zmluvného úroku vo výške 5,9 % ročne zo sumy 9634,20 eur od 11.12.2018 do zaplatenia zamietnutá tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi zmluvný úrok vo výške 5,9 % ročne zo sumy 9634,20 eur od 11.12.2018 do zaplatenia, a to všetko do 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Žalobca má nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu uplatneného nároku týkajúceho sa zmluvného úroku 5,9 % ročne zo sumy 9634,20 eur od 11.12.2018 do zaplatenia a žalovanému sa nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

Žalobca má vo vzťahu k žalovanému nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

o d ô v o d n e n i e :

1. Okresný súd Stará Ľubovňa (ďalej len „súd prvej inštancie“) napadnutým rozsudkom rozhodol tak, že:

„I. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi sumu 9.634,20 eur, úroky vo výške 184,64 eur, úroky z omeškania vo výške 3,38 eur, úroky z omeškania vo výške 5 % ročne zo sumy 9.634,20 eur od 11.12.2018 do zaplatenia, poplatky za poistenie vo výške 6,42 eur, to všetko do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a.

III. Žalobcovi priznáva náhradu trov konania v rozsahu 100 %, ktoré je povinný zaplatiť žalovaný, pričom o výške tejto náhrady rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.“

2. Rozhodnutie právne odôvodnil okrem iného ustanovením § 261 ods. 6 písm. d), § 497 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník (ďalej len „Obchodný zákonník“); § 52 ods. 1 až 4, § 54 ods. 1, 2, §

121 ods. 3, § 517 ods. 1, 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“), § 1 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o spotrebiteľských úveroch“).

3. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že žalobca sa žalobou podanou na tunajšom súde domáhal voči žalovanému zaplata sumy 9.634,20 eur, úroku 184,64 eur, úrokov z omeškania 3,38 eur, úroku 5,90 % ročne z nezaplataenej istiny 9.634,20 eur od 11.12.2018 do zaplataenia, úroku z omeškania vo výške 5 % ročne z nezaplataených úrokov 184,64 eur od 12.12.2018 do zaplataenia, poplatkov za poistenie vo výške 6,42 eur ako i nahradenia trov konania, a to titulom porušenia zmluvných podmienok z uzatvorenej zmluvy o úvere zo dňa 30.4.2018.

4. Žalovaný prevzal dňa 28.1.2019 žalobu, poučenia ako i uznesenie s výzvou na vyjadrenie sa k žalobe. Žalovaný sa vyjadril listom zo dňa 5.2.2019, v ktorom uviedol, že poskytnutý úver prestal splácať v dôsledku straty zamestnania. V súčasnej dobe je už zamestnaný a žiadal dlh splácať v splátkach po 300,- eur mesačne.

5. Súd vo veci nariadil pojednávanie. Zároveň vyzval žalovaného, aby preukázal výšku svojich aktuálnych príjmov ako i nevyhnutných výdajov na živobytie. Žalovaný sa na pojednávanie nedostavil na výzvu súdu nereagoval. Žalobca ospravedlnil svoju neúčasť na pojednávaní z dôvodu pracovnej zaneprázdnenosti a taktiež z dôvodu hospodárnosti konania z úmyslom predísť navyšovaniu trov konania. Súd prejednal vec v neprítomnosti strán sporu s poukazom na ust. § 180 C.s.p.

6. Za preukázané podstatné skutkové tvrdenia súd považoval: Žalobca a žalovaný uzatvorili dňa 30.4.2018 zmluvu o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX - pôžička na základe, ktorej žalobca poskytol žalovanému spotrebiteľský bezúčelový úver vo výške 10.000,- eur. Zároveň v zmluve boli dohodnuté tieto zákonné podmienky: druh úveru pôžička, účel úveru bezúčelový úver, typ a výška úrokovej sadzby fixná do splatnosti 5,9 % p.a., poplatok za poskytnutie úveru 500,- eur jednorázovo, termín splatnosti poplatku za poskytnutie úveru v deň čerpania úveru najneskôr do 30.5.2018, súbor poistenia A, poplatok za poistenie schopnosti splácať úver 3,21 eur mesačne, počet úhrad poplatku za poistenie schopnosti splácať úver 96, periodicita a termín splatnosti poplatku za poistenie schopnosti splácať úver mesačne v 5. deň kalendárneho mesiaca, výška anuitnej splátky 130,84 eur, termín splatnosti prvej anuitnej splátky 7.5.2018, počet anuitných splátok 96, periodicita a termín splatnosti anuitnej splátky mesačne 5. deň kalendárneho mesiaca, splatnosť úveru 7.4.2026, výška RPNM 7,67 %, priemerná RPNM ku dňu uzatvorenia tejto zmluvy 8,58 %, celková čiastka, ktorú musí klient zaplatiť 13.060,64 eur, odplata 11,28 %, úrok z omeškania 5 % p.a.. Súčasťou zmluvy o spotrebiteľskom úvere boli Všeobecné obchodné podmienky Prima banka Slovensko a.s..

7. Z prehľadu splácania mal súd I. inštancie preukázané, že žalovaný zaplatil celkovo žalobcovi sumu 550,61 eur z čoho na istinu žalobca započítal sumu 365,80 eur. Na úrok žalovaný uhradil sumu 171,97 eur, na poistné uhradil sumu 12,84 eur, doposiaľ nesplatená istina predstavuje 9.634,20 eur. Poslednú splátku uhradil žalovaný dňa 13.8.2018.

8. Žalobca opakovane vyzýval žalovaného na úhradu omeškaných splátok, a to dňa 5.10.2018. Predmetné upozornenie si žalovaný prevzal dňa 10.10.2018 (č.l. 71). Následne žalobca dňa 10.12.2018 rozhodol o predčasnej splatnosti celého úveru a vyzval žalovaného na bezodkladnú úhradu celého dlhu vo výške 9.634,20 eur s prísl.. Predmetnú výzvu prevzal žalovaný dňa 13.12.2018.

9. Z výpisu z účtu žalovaného mal súd I. inštancie preukázané, že žalovanému bol dňa 30.4.2018 reálne poskytnutý úver vo výške 10.000,- eur.

10. Na základe vykonaného dokazovania súd I. inštancie zistil, že medzi žalobcom a žalovaným došlo k vzniku zmluvného vzťahu, ktorý má spotrebiteľský charakter, na základe ktorého žalobca poskytol žalovanému spotrebiteľský úver. Pre spotrebiteľskú zmluvu je charakteristické, že spotrebiteľ vstupuje do zmluvného vzťahu s dodávateľom, ktorým je najčastejšie predávajúci, za zmluvných podmienok, ktoré si vopred určil dodávateľ, pričom spotrebiteľ nemá možnosť tieto podmienky individuálne ovplyvniť. Občiansky zákonník podrobnejšie špecifikuje všeobecné pravidlá pre dojednanie podmienok v spotrebiteľských zmluvách a výslovne ustanovuje, že takéto ustanovenia v zmluvách, ktoré spôsobujú

nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa sú neprijateľné a preto neplatné. Vychádza sa z toho, že predovšetkým spotrebiteľ v dobrej viere uzatvára zmluvu s dodávateľom, od ktorého sa očakáva, že vzhľadom na jeho podnikanie a ponúkaný tovar a služby koná profesionálne a v súlade s poctivým prístupom k podnikaniu. Predpokladá sa, že dodávateľ má vedomosti a skúsenosti a oproti spotrebiteľovi vystupuje ako zvýhodnený účastník zmluvného vzťahu založeného spotrebiteľskou zmluvou. Zmluva uzavretá medzi účastníkmi je nepochybne spotrebiteľskou zmluvou aj v zmysle zákona o ochrane spotrebiteľa, pričom tento výklad je v súlade aj s komunitárnou úpravou ochrany spotrebiteľa v zmysle smernice Rady 93/13/EHS zo dňa 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, v zmysle zákona o spotrebiteľských úveroch a v zmysle § 52 Občianskeho zákonníka. Zmluvu uzatváral žalobca ako dodávateľ a žalovaný ako spotrebiteľ, pričom obsah zmluvy ako aj VOP bol daný žalobcom bez možnosti žalovaného privodiť akúkoľvek zmenu, preto je potrebné predmetný právny vzťah posúdiť podľa príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka, ak je to pre spotrebiteľa výhodnejšie. Súd pri posúdení úverovej zmluvy dospel k záveru, že táto obsahuje všetky zákonné náležitosti v zmysle zákona č. 129/2010 Z.z.

11. Z vykonaného dokazovania je nepochybné, že žalobca a žalovaný uzatvorili zmluvu o spotrebiteľskom úvere, predmetom ktorej bolo poskytnutie finančných prostriedkov vo výške 10.000,- eur. Suma 10.000,- eur bola žalovanému reálne poskytnutá na jeho účet. Nakoľko žalovaný nesplácal úver riadne a čas, žalobca pristúpil k zosplateniu úveru.

12. Žalobcovi vznikol nárok na uhradenie na istiny vo výške 9.634,20 eur nezaplatených poplatkov za poistenie schopnosti splácať úver vo výške 6,42 eur, úroku z neuhradených splátok úveru do dátumu predčasnej splatnosti úveru vo výške 184,64 eur, úroku z omeškania z neuhradených splátok úveru do dátumu predčasnej splatnosti úveru vo výške 3,38 eur. 19. Súd zamietol žalobu aj v časti zmluvného úroku 5,90 % ročne, ktorý uplatnil žalobca zo sumy dlžnej istiny vo výške 9.634,20 eur od 11.12.2018 až do zaplatenia. Je preukázané, že strany si dojednali zmluvný úrok ako fixný do doby splatnosti úveru. Žalobca však v zmysle zmluvných dojednaní pristúpil k zosplateniu celého úveru. Vychádzajúc z toho, že ide o plnenie zo spotrebiteľského úveru podľa názoru súdu žalobcovi zmluvný úrok odo dňa účinkov zosplatenia nepatrí. Súd pritom vychádzal z uznesenia Ústavného súdu SR, sp. zn. IV. 476/2012, z 18.9.2012, v zmysle ktorého Ústavný súd SR odobril názor odvolacieho a prvostupňového súdu, podľa ktorého veriteľovi patria úroky len do splatnosti dlhu, následne sa dlžník dostáva do omeškania a je povinný platiť iba úroky z omeškania /§ R 59/1998, 4Obo 143/1998/. Veriteľ má právo na zaplatenie zmluvných úrokov len do vyhlásenia predčasnej splatnosti s tým, že následne už právo na dohodnutý úrok z úveru nevzniká, iba právo na úrok z omeškania. V opačnom prípade by na ťarchu spotrebiteľa dochádzalo k dvojnásobnému zaťažovaniu v podobe úrokov z úveru, ako i úrokov z omeškania, čo spôsobuje značnú nerovnováhu vo vzťahoch medzi účastníkmi. ÚS SR v citovanom ustanovení konštatuje, že by namietané rozhodnutie bolo možné považovať za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, resp. že by popieralo zmysel práva na súdnu ochranu.

13. V zmysle § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka a § 3 ods. 1 Nariadenia vlády č. 87/1995 Zb. súd priznal žalobcovi z nezaplatenej úverovej istiny dojednaný úrok z omeškania, ktorý je v medziach zákonného úroku z omeškania - 5,00 % ročne od 11.12.2018 (deň nasledujúci po zosplatení úveru) do zaplatenia.

14. V časti úroku z omeškania z neuhradených zmluvných úrokov vo výške 184,64 eur vyčíslených ku dňu zosplatenia súd žalobu zamietol. Podľa § 517 ods. 2 v spojení s § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka žalobca nemá právo požadovať od žalovaného príslušenstvo z príslušenstva (úroky z omeškania z dojednaných úrokov), nakoľko pohľadávkou v zmysle úpravy obsiahnutej v ustanovení § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka sa rozumie istina (plnenie z hlavného peňažného záväzku) a úprava obsiahnutá v § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka ako úprava všeobecná vo vzťahu ku všetkým občianskoprávnym záväzkom pomenováva príslušenstvo, ktoré možno žiadať pri omeškaní s plnením peňažného dlhu (s plnením hlavného peňažného záväzku) nie pri omeškaní s plnením príslušenstva pohľadávky. Podľa rozsudku Najvyššieho súdu ČR z 22. júla 2010, sp.zn. 33 Cdo 2041/2008 Občiansky zákonník ani Obchodný zákonník neumožňujú veriteľovi žiadať od dlžníka príslušenstvo (úrok z omeškania) pre prípad omeškania s platením príslušenstva pohľadávky. Tým nie je dotknuté právo účastníkov dohodnúť sa, že dojednané úroky sa stanú súčasťou istiny. Žalobca nepreukázal súdu, že zmluvné úroky sa stávajú súčasťou istiny.

15. Súd nepovolil žalovanému dlh splácať v splátkach, nakoľko tento na výzvu súdu na preukázanie svojich zárobokových pomerov nereagoval a súd nemal preukázanú reálnu schopnosť splácať dlh žalovaného v splátkach po 300,- eur mesačne.

16. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1, § 262 ods. 1 a 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „C.s.p.“) priznal žalobcovi náhradu trov konania v plnom rozsahu.

17. Proti výroku, ktorým súd v prevyšujúcej časti žalobu zamietol podal žalobca odvolanie včas. Odvolanie právne odôvodnil ust. § 365 ods. 1 písm. h) C.s.p., nesprávnym právnym posúdením veci. Namietal, že obsahom záväzku dlžníka nie je vrátiť len poskytnuté peňažné prostriedky, ale aj zmluvné úroky, ktoré nemožno stotožňovať so zákonnými úrokmami z omeškania. Úroky sú odplatom za poskytnutie peňažných prostriedkov, predstavujú cenu úveru, dlžník ich je povinný platiť od okamihu ich reálneho poskytnutia až do okamihu ich reálneho vrátenia, a to či už v lehote alebo v omeškaní. Úrok z úveru je nárokom, na ktorý nemá vplyv omeškanie dlžníka ani prípadné zosplatnenie dlhu, ktoré je skutočnosťou zakladajúcou vznik nových sankčných záväzkov dlžníka, pričom nárok na úrok z úveru neovplyvňuje. Iný výklad by musel byť odôvodnený priamo príslušnými zákonnými ustanoveniami alebo nepriamo - extenzívnym výkladom existujúcich zákonných ustanovení, ktorý však nebol predložený. Podľa názoru odvolateľa výklad prezentovaný súdom I. inštancie by znamenal, že porušenie zmluvy zo strany dlžníka sankcionuje veriteľa, ktorý prichádza o dohodnutý zmluvný úrok a zvyhodňuje dlžníka vo forme zníženia úroku na úroveň zákonného úroku z omeškania. Reštriktívne ustanovenie vo vzťahu k nároku veriteľa na zmluvný úrok po zosplatnení neobsahuje žiadny právny predpis. Ak by bolo úmyslom zákonodarcu dobu nároku veriteľa na dohodnutý úrok ohraničiť, nepochybne by tak učinil. Poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č.k. 6Cdo/113/2018 zo dňa 30.07.2019, podľa ktorého cieľom úrokov z omeškania je sankcionovať nesplnenie svojej povinnosti dlžníkom splatiť úver v lehotách stanovených v zmluve, odradiť dlžníka od omeškania pri plnení jeho povinnosti a prípadne nahradiť veriteľovi škodu, ktorá mu vznikla z dôvodu omeškania s plnením peňažného záväzku, zatiaľ čo bežné úroky majú naopak funkciu odplaty za poskytnutie peňažnej sumy zo strany veriteľa až do jej zaplatenia.

18. K nároku veriteľa na úrok z omeškania zo zmluvného úroku naakumulovaného ku dňu zosplatnenia žalobca uviedol, že jeho názoru nejde o rozpor so zásadou anatocizmu, ktorá má zamedziť neodôvodnenému navyšovaniu nárokov veriteľov, pretože zmluvné úroky boli vyčíslené pevnou sumou ako zmluvný úrok naakumulovaný z istiny do dňa zosplatnenia a tento sa ďalej navyšoval. Na podporu svojich tvrdení poukázal na viaceré rozhodnutia všeobecných súdov.

19. Žalovaný sa k podanému odvolaniu nevyjadril.

20. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom zo dňa 29. apríla 2021 sp. zn. 8CoCsp/13/2020-105 rozhodol tak, že potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku, ktorým súd žalobu v prevyšujúcej časti zamietol a stranám sporu nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Odvolací súd považoval záver súdu prvej inštancie týkajúci sa nepriznania úroku za obdobie po zosplatnení za vecne správny. Mal za to, že za čas po splatnosti úveru patrí veriteľovi iba právo na úroky z omeškania vo výške stanovenej všeobecne záväzným právnym predpisom. Akékoľvek navyšovanie úrokov z omeškania sa dostáva do rozporu so zákonom. Takýmto neprípustným navyšovaním úrokov z omeškania je navyšovanie úrokov z omeškania o úroky za úver po lehote splatnosti úveru. Podľa názoru odvolacieho súdu dohoda podľa ktorej má spotrebiteľ popri úrokoch z omeškania, prípadne ďalších sankciách platiť po splatnosti pohľadávky aj úroky za poskytnutie úveru do splatenia úveru spôsobujú značnú nerovnováhu ku škode spotrebiteľa, predstavuje značné zhoršenie postavenia spotrebiteľa oproti zákonnému pravidlu, ktoré chráni spotrebiteľa v úverových vzťahoch pred nadmerným navýšením dlhu oproti výške úveru. Je nepravdepodobné, žeby spotrebiteľ takúto dohodu individuálne vyjednal s dodávateľom, ktorý zaobchádza so spotrebiteľom čestne a rovnocenne (C-415/2011 Mohamed Aziz proti Caixa d'Estalvis de Catalunya). Vo vzťahu k odvolacej námietke pokiaľ ide o úroky z omeškania zo zmluvných úrokov sa odvolací súd stotožnil s správnym názorom súdu prvej inštancie pričom poukázal na rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky v rozsudku sp. zn. 35 Odo 101/2002 zo dňa 24.3.2004. Právo požadovať od dlžníka príslušenstvo z príslušenstva (úroky z omeškania zo zmluvných úrokov) potom veriteľ nemá preto, že ani Občiansky ani Obchodný zákonník mu túto možnosť nepriznávajú.

21. Proti potvrdzujúcemu výroku rozsudku odvolacieho súdu v rozsahu, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v zamietavej časti nároku na zmluvný úrok (o zaplatenie zmluvného úroku 5,9 % ročne z nezaplatennej istiny 9 634,20 eur od 11.12.2018 do zaplatenia), žalobca podal dovolanie.

22. Najvyšší súd Slovenskej republiky podanému dovolaniu vyhovel a uznesením zo dňa 27.10.2021 sp. zn. 1Cdo/150/2021 napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil v potvrdzujúcom výroku, ktorým bola žaloba v časti uplatneného zmluvného úroku vo výške 5,90 % ročne zo sumy 9 634,20 eura od 11. decembra 2018 do zaplatenia zamietnutá a vo výroku o trovách odvolacieho konania zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

23. V odôvodnení uznesenia sp. zn. 1Cdo/150/2021 Najvyšší súd SR uviedol, že vo vzťahu k nastolenej právnej otázke je nevyhnutné poznamenať, že v čase rozhodnutia dovolacieho súdu o podanom dovolaní v danej veci táto otázka už bola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyriešená, a to v uznesení zo 16. júna 2020 sp. zn. 5 Cdo 42/2020, ktoré napokon bolo prijaté v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR č. 1/2021 pod č. 5. Právna veta z tohto rozhodnutia znie: „Po vyhlásení predčasnej splatnosti spotrebiteľského úveru veriteľovi náleží úrok zistený vo výške akú by pri riadnom plnení povinnosti dlžník zaplatil ako cenu peňazí.“ „13.1. Dovolací súd v tomto smere tiež poukazuje na body 15. až 18. odôvodnenia tohto rozhodnutia: „Z odôvodnenia vyplýva právny záver, že dohodnutie úrokov je podstatnou náležitosťou zmluvy o úvere, t. j. zmluva o úvere teda nemôže byť dohodnutá ako bezúročná (§ 497 a § 502 ods. 1 Obchodného zákonníka), a že pri spotrebiteľských úveroch je jednou z povinných náležitostí úverovej zmluvy uvedenie doby jej trvania (§ 9 ods. 2 písm. d) Zákona o spotrebiteľských úveroch), čo znamená, že zmluva o spotrebiteľskom úvere je vždy už pri svojom vzniku časovo ohraničená. V súčasnej právnej úprave týkajúcej sa právneho inštitútu úverov (vrátane spotrebiteľských úverov) explicitné stanovenie konečného okamihu povinnosti dlžníka platiť úroky z poskytnutých peňažných prostriedkov avšak absentuje; v § 502 ods. 1 prvá veta Obchodného zákonníka sa uvádza len to, že dlžník je povinný platiť veriteľovi úroky z úveru od doby poskytnutia peňažných prostriedkov. Z uvedeného dovolací súd vyvodil, že zo žiadneho ustanovenia Obchodného zákonníka, Občianskeho zákonníka či zákona o spotrebiteľských úveroch nevyplýva zákaz dohody účastníkov úverovej zmluvy o povinnosti dlžníka platiť úroky z úveru až do úplného splatenia úveru. Moment trvania záväzku platiť úrok, ani jeho výška v prípade omeškania dlžníka s platením úveru, nie je týmito právnymi predpismi modifikovaný ani v prospech dlžníka, ani v prospech veriteľa. Z toho potom vyplýva, že za situácie, že dlžník z úverového vzťahu porušil povinnosť splácať úver, v dôsledku čoho došlo k jeho zosplateniu veriteľom, je nutné dospieť k záveru, že neexistuje žiadny rozumný dôvod na to, prečo by dlžník nemal platiť úroky z úveru, ktoré sú odplatom za poskytnutý úver, a to vo výške, na akej sa s veriteľom dohodol. Peňažnými prostriedkami, resp. protihodnotou za ne získanou, totižto dlžník už disponuje a pokiaľ svoju zmluvnú povinnosť úver splácať riadne a včas porušil, nemôže z porušenia tejto povinnosti profitovať v tom smere, že sa celkom zbaví povinnosti platiť zmluvne dohodnuté úroky a ďalej ho bude zaťažovať len povinnosť platiť úroky z omeškania, ktoré sú spravidla nižšie ako zmluvne dohodnuté úroky. Tento záver je zároveň odrazom zásady nemo turpitudinem suam allegare potest, t. j. nikto nemôže mať prospech s vlastnej nepoctivosti (protiprávneho konania). Zosplatenie je teda inštitút slúžiaci ochrane veriteľa, pri realizácii, ktorého však podstata úverového vzťahu a jeho existencia stále zostáva zachovaná. Veriteľovi za poskytnuté peňažné prostriedky, ktoré aktuálne vo svojej dispozičnej sfére nemá, patrí dohodnutá odmena a záväzok dlžníka v podobe platenia tejto dohodnutej odmeny zostáva nedotknutý a aplikuje sa na dobu, na ktorú bola zmluva dohodnutá ako doba riadneho splácania úveru, keďže dohodnuté úroky majú zmluvný základ. Rozdiel je len v tom, že pre omeškание mu k povinnosti platiť zmluvné úroky pristupuje povinnosť platiť úroky z omeškania. Inak povedané, dlžníkovi zostáva záväzok platiť úrok rovnaký ako v čase jeho dojednávania a veriteľovi patrí úrok v rovnakej výške a za rovnaké obdobie, a to bez ohľadu na to, či k omeškaniu dlžníka s platením úveru došlo alebo nedošlo. Dovolací súd sa v ďalšom zaoberal otázkou, dokedy (do ktorého momentu) je povinný dlžník platiť úroky zo spotrebiteľského úveru, ak sa s jeho plnením dostane do omeškania a veriteľ pristúpi k jeho zosplateniu. Uviedol, že pre dlžníka - spotrebiteľa je nevýhodné, aby platil úroky až do zaplatenia istiny. Dojednanie, ktorého obsahom je platenie dohodnutých úrokov až do zaplatenia istiny, jeho postavenie zhorší. Pokiaľ by totiž spotrebiteľ, ktorý sa pre svoju ekonomickú situáciu dostal s plnením splátok úveru do omeškania, musel v dôsledku vyhlásenia predčasnej doby splatnosti úveru platiť dohodnuté úroky až do úplného splatenia istiny, zaplatil by v konečnom dôsledku sumu neprimerane vysokú ako náhradu za poskytnutie peňazí. Dohodnuté úroky predstavujú cenu peňazí za ich poskytnutie na vopred dohodnuté obdobie, tzn., že jej výška musí byť stanovená v čase uzatvorenia zmluvy o úvere. Dlžník teda presne vie, koľko bude povinný za poskytnuté peniaze veriteľovi zaplatiť. Túto vedomosť však dlžník - spotrebiteľ nemá v prípade dojednávania, ktoré umožňuje navyšovanie tejto ceny bez jej presného

ohraničenia. Keďže spotrebiteľ nevie predpokladať časový úsek svojho omeškania, nie je možné ani určiť celkovú výšku zmluvného úroku, ktorý sa môže bez fixného ohraničenia navyšovať neobmedzene. Takto stanovená cena teda nie je vyjadrená určito, jasne a zrozumiteľne. Z tohto dôvodu potom dojednanie, ktorým sa dlžník - spotrebiteľ zaviazal platiť dohodnuté úroky až do úplného zaplatenia istiny po vyhlásení predčasnej doby splatnosti úveru, spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa a odporuje ustanoveniu § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Na druhej strane postavenie veriteľa - dodávateľa sa aj bez uvedeného dojednania nezhorší, pretože v prípade, ak mu v dôsledku nesplatenia úveru v dohodnutej dobe vznikne škoda, jeho právo zostáva zachované, pravda po zohľadnení zaplatených úrokov z omeškania, ktoré plnia funkciu paušalizovanej náhrady škody. So zreteľom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že v prípade vyhlásenia predčasnej splatnosti úveru veriteľovi patrí úrok z istiny vo výške, akú by pri riadnom plnení povinností dlžník zaplatil ako cenu peňazí.“ Ešte pred prijatím tohto rozhodnutia v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR rovnako konzistentne dovolací súd rozhodoval v týchto veciach aj v ďalšej svojej rozhodovacej činnosti (porov. rozhodnutia sp. zn. 1 Cdo 94/2019, sp. zn. 1 Cdo 208/2019, sp. zn. 2 Cdo 263/2019, sp. zn. 3 Cdo 35/2020, sp. zn. 5 Cdo 46/2020, sp. zn. 6 Cdo 56/2020, sp. zn. 7 Cdo 111/2019, sp. zn. 8 Cdo 66/2020, sp. zn. 9 Cdo 24/2020).“

24. Po vrátení veci Najvyšším súdom Slovenskej republiky, odvolací súd príslušný na rozhodnutie o odvolaní (§ 34 C.s.p.), vzhľadom na včas podané odvolanie, preskúmal rozhodnutie v jeho napadnutej časti, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ustanovenia § 379 a nasl. C.s.p., bez nariadenia pojednávania (§ 385 C.s.p. a contrario) dospel k záveru, že odvolanie žalobcu proti výroku rozsudku, ktorým súd v prevyšujúcej časti žalobu zamietol v časti nároku na zmluvný úrok (o zaplatenie zmluvného úroku 5,9 % ročne z nezaplatennej istiny 9 634,20 eur od 11.12.2018 do zaplatenia) je dôvodné.

25. Odvolací súd má za to, že súd prvej inštancie dospel k správne mu záveru v tom smere, že uzatvorená úverová zmluva je zmluvou spotrebiteľskou vychádzajúc z postavenia žalovaného ako dlžníka z úverovej zmluvy a že je namieste aplikovať príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka ako aj Zákon o spotrebiteľských úveroch. Zmluvným dojednaním nie je možné vylúčiť pôsobnosť Zákona o spotrebiteľských úveroch, ktorý je predpisom obsahujúcim kogentné ustanovenia a vzťahuje sa na všetky zmluvy spĺňajúce definíciu zmluvy o spotrebiteľskom úvere v zmysle tohto zákona. Výnimku netvorí ani zmluva uzavretá podľa Obchodného zákonníka. Zákon o spotrebiteľských úveroch má vo vzťahu k Obchodnému zákonníku povahu lex specialis, a preto má prednosť pred aplikáciou ustanovení Obchodného zákonníka.

26. Novela Občianskeho zákonníka účinná od 1.4.2015 doplnila ust. § 52 ods. 2 o tretiu vetu, podľa ktorej na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Právny predpis, ktorého súčasťou je toto ustanovenie, nemá prechodné ustanovenia, čo znamená, že sa vzťahuje aj na právne vzťahy založené pred účinnosťou tohto právneho predpisu. Tento záver priamo vyplýva z rozsudku Najvyššieho súdu SR zo dňa 28.5.2015 vo veci 8MCdo/13/2014, ktorým bolo zamietnuté mimoriadne dovolanie generálneho prokurátora namietajúceho, že premlčanie práva malo byť posudzované podľa ustanovení Obchodného nie Občianskeho zákonníka.

27. Podľa § 455 C.s.p., ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu.

28. Vzhľadom na vyššie citovaný právny názor a viazanosť právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 C.s.p.) odvolací súd podľa § 388 C.s.p. zmenil výrok rozsudku, ktorým súd v prevyšujúcej časti žalobu zamietol v rozsahu časti nároku na zmluvný úrok tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi zmluvný úrok vo výške 5,9 % ročne zo sumy 9634,20 eur od 11.12.2018 do zaplatenia, a to všetko do 30 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

29. Podľa § 232 ods. 3 C.s.p., lehota na plnenie je tri dni a plynie od právoplatnosti rozsudku. Súd môže v odôvodnených prípadoch určiť dlhšiu lehotu.

30. Žalovaný vo vyjadrení k žalobe (č.l. 56 spisu) uviedol, že úver nesplácal z dôvodu, že prišiel o zamestnanie. V roku 2019 bol opätovne zamestnaný a chcel úver splácať v splátkach vo výške 300,-

eur. V danej veci ide o povinnosť žalovaného zaplatiť žalobcovi zmluvný úrok po zosplatnení zo sumy 9634,20 eur od 11.12.2018 do zaplataenia. Žalovaný prestal splácať úver z dôvodu svojej zlej majetkovej a sociálnej situácie, preto odvolací súd vzhľadom na čiastku, ktorú žalovaný musí žalobcovi zaplatiť, poskytol lehotu na plnenie tridsať dní z dôvodu, aby žalovaný mal možnosť si tieto finančné prostriedky zadovážiť. Lehota na plnenie tridsať dní vo vzťahu k majetkovej a finančnej situácii žalobcu, nie je lehotou, ktorou by súd negatívnym spôsobom zasiahol do práva žalobcu na spravodlivý proces.

31. K odvolacej námietke pokiaľ ide o úroky z omeškania zo zmluvných úrokov odvolací súd sa stotožňuje s právnym názorom súdu I. inštancie a v tomto smere poukazuje na právny názor vyslovený Najvyšším súdom Českej republiky v rozsudku so sp. zn. 35Odo/101/2002 zo dňa 24.03.2004, ktorý pre blízkosť vtedajšej právnej úpravy nie je dôvod nezohľadniť. Podľa tohto rozsudku peňažný záväzkový právny vzťah môže byť buď vzťahom hlavným alebo vedľajším. Hlavným záväzkovým právnym vzťahom je peňažný záväzkový právny vzťah vtedy, ak jeho kauza smeruje priamo k zaplataeniu určitej čiastky peňazí. Vedľajším peňažným záväzkovým právnym vzťahom je záväzkový právny vzťah úrokový, ktorý vzniká iba vtedy, ak medzi účastníkmi existuje peňažný záväzkový právny vzťah hlavný. Splnením hlavného záväzku (alebo iným zo spôsobov jeho zániku) zaniká aj akcesorický záväzok úrokový, pretrváva iba povinnosť uhradiť už dospelé úroky. Tým, že včas nezaplatí úroky z istiny, sa dlžník dostáva do omeškania s plnením príslušenstva, nie do omeškania s plnením vlastného dlhu. Právo požadovať od dlžníka príslušenstvo z príslušenstva (tu úroky z omeškania zo zmluvných úrokov) potom veriteľ nemá preto, že ani Občiansky ani Obchodný zákonník mu túto možnosť nepriznávajú. Inak povedané, ani Obchodný ani Občiansky zákonník nezakotvujú majetkovú sankciu pre prípad omeškania s plnením príslušenstva pohľadávky. Nárok na príslušenstvo z príslušenstva pohľadávky nemôže plynúť ani z dikcie § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, takýto úsudok by totiž bez väzby na § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka viedol k záveru, že príslušenstvo z istiny už nie je príslušenstvom pohľadávky, ale novovzniknutou samostatnou pohľadávkou. Branie úrokov z úrokov bolo zapovedané už podľa tradícií rímskeho práva. Citované rozhodnutie v súlade so závermi uvedenými aj rozsudku Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 29 Odo 689/2006, pričom ide o závery, z ktorých rozhodovacia prax súdov CR konštantne vychádza (napr. rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 29Cdo 601/2008 zo dňa 08.06.2011, rozsudok veľkého senátu občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 31 Cdo 2036/2009 zo dňa 17.08.2011. Tvrdenie, že by výklad smerujúci k zákazu anatocizmu podľa platného práva bol neústavný vyvrátil Ústavný súd ČR v uznesení so sp. zn. I. ÚS 1893/08 zo dňa 13.11.2008. V kontexte uvedeného, odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie ustálil, že úroky z omeškania nie je možné priznať aj z úrokov, pretože by tak súd priznal príslušenstvo (úroky z omeškania) z príslušenstva (úrokov), čo je, ako odvolací súd uviedol už vyššie, v rozpore s § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka a v právnej teórii sa takýto postup označuje ako tzv. anatocizmus. V zmysle uvedeného ustanovenia Občianskeho zákonníka úroky z omeškania sú príslušenstvom pohľadávky. Teda zákon rozlišuje medzi pohľadávkou a úrokmi, resp. úrokmi z omeškania, ktoré sú zahrnuté v rámci jej príslušenstva. Uplatnenie si príslušenstva pohľadávky (úrokov z omeškania) z príslušenstva pohľadávky, ktorými riadne úroky sú, zákon nepredpokladá. Pojmu plnenie použitom v ustanovení § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka bez akýchkoľvek pochybností zodpovedá pojem pohľadávka. Vychádzajúc z ustanovenia § 488 Občianskeho zákonníka záväzkovým vzťahom je právny vzťah, z ktorého veriteľovi vzniká právo na plnenie (pohľadávka) od dlžníka a dlžníkovi vzniká povinnosť splniť záväzok. Príslušenstvo pohľadávky je definované v ustanovení § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka a sú ním úroky, úroky z omeškania, poplatok z omeškania a náklady spojené s jej uplatnením.

32. Vzhľadom na vyššie uvedené dôvody odvolací súd rozsudok vo výroku, ktorým súd žalobu v prevyšujúcej časti zamietol v rozsahu uplatneného nároku úroku z omeškania vo výške 5 % ročne z nezaplataených úrokov 184,64 eur od 11.12.2018 do zaplataenia v zmysle ustanovenia § 387 C.s.p. ako vecne správny potvrdil.

33. Podľa čl. 17 C.s.p., súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným prietahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

34. Podľa § 255 ods. 1, ods. 2 C.s.p., súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci. Ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

35. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 odsek 1 C.s.p. v spojení s § 255 odsek 2 C.s.p. tak, že žalobca bol v odvolacom konaní úspešný v časti nároku na zmluvný úrok po zosplatnení do zaplatenia, preto má nárok vo vzťahu k žalovanému na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu uplatneného nároku týkajúceho sa zmluvného úroku 5,9 % ročne zo sumy 9634,20 eur od 11.12.2018 do zaplatenia. Žalovaný bol v odvolacom konaní úspešný vo vzťahu k uplatnenému nároku žalobcom, úroku z omeškania vo výške 5 % ročne z nezaplatených úrokov 184,64 eur od 11.12.2018 do zaplatenia. Vzhľadom na to, že žalovanému v odvolacom konaní žiadne trovy odvolacieho konania nevznikli, odvolací súd v súlade s čl. 17 Základných princípov Civilného sporového poriadku žalovanému trovy odvolacieho konania nepriznal.

36. Podľa § 453 ods. 1, ods. 3 C.s.p., ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa primerane použijú na dovolacie konanie. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania.

37. O trovách dovolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 453 ods. 3 v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p. tak, že žalobca má nárok vo vzťahu k žalovanému na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 C.s.p.).

38. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 odsek 1 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 odsek 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 odsek 1 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).